

Słowo wstępne

Przedstawiamy Państwu publikację szczególną. Oto po raz pierwszy w Polsce ukazuje się zbiór tekstów poświęcony wielkiemu duńskiemu myślicielowi Sørenowi Kierkegaardowi, składający się w przeważającej części z artykułów autorstwa polskich naukowców, wygłoszonych na sympozjum zatytułowanym cytatem „A jednak nie mogę powiedzieć ‘ja’”, które odbyło się w dniach 20-21 maja 1998 roku w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

Artykuły przedstawiciele Centrum Badań nad Kierkegaardem w Kopenhadze, profesorów Nielsa Jørgena Cappelørna, dyrektora Centrum, oraz profesora Jona Stewarta, wzbogacają niewątpliwie ten tom, tak jak przyczyniły się do sukcesu sesji naukowej, na której zostały wygłoszone.

Podkreślam polskość tej publikacji przede wszystkim dlatego, że odzwierciedla ona zainteresowanie twórczością Kierkegarda w Polsce wśród przedstawicieli rozmaitych dziedzin nauki, które dotąd nie znalazło odzwierciedlenia w żadnej publikacji zbiorowej.

Pierwsza polska konferencja poświęcona temu wielkiemu twórcy, zorganizowana przez Duński Instytut Kultury oraz Katedry Skandy-nawistyki i Filozofii Uniwersytetu Gdańskiego, odbyła się w Gdańsku w 1997 roku.

Wielkie zainteresowanie i wysoki poziom wykładów zachęcił Instytut do przeprowadzenia podobnego sympozjum, ale na ogólnopolską skalę i we współpracy z Centrum Badań nad Kierkegaardem w Kopenhadze. Jak wspomniałam, odbyło się ono w maju 1998 w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie. Chciałabym niniejszym podziękować Centrum Badań nad Kierkegaardem, a zwłaszcza profesorowi Jonowi Stewartowi, za owocną współpracę oraz panu

profesorowi Lechowi Sokołowi, dyrektorowi Instytutu Sztuki PAN, za gościnność w inspirującej atmosferze Instytutu.

Obie konferencje odbyły się dzięki szczodrej pomocy profesora Alexa Fryszmana (Uniwersytet Kopenhaski), który poza dogłębną znajomością twórczości Kierkegaarda dysponuje też znajomością środowiska naukowego w Polsce. Również pani Alina Djakowska, badacz i autorka przekładów Kierkegaarda na język polski oraz pan Bronisław Świdorski z Centrum Badań nad Kierkegaardem, autor przekładów i publikacji o Kierkegaardzie, służyli pomocą w organizacji seminarium.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja zachęci polskiego czytelnika do bliższego zapoznania się z dziełami tego twórcy.

Aldona Schiffmann

(Duński Instytut Kultury, Gdańsk)

* * *

W ciągu ostatnich dziesięcioleci niebywale wzrosło zainteresowanie myślą duńskiego filozofa, teologa i pisarza Sørensa Kierkegaarda. Także w centralno- i wschodnioeuropejskich krajach zwiększyła się w zauważalny sposób ilość badań i tłumaczeń związanych z twórczością Kierkegaarda. Wśród tych państw Polska bez wątpienia wysuwa się na czoło.

To właśnie Polska Akademia Nauk gościła w Warszawie w dniach 20-21 maja 1998 roku międzynarodowe seminarium Kierkegaardowskie. Wygłoszone na nim referaty zostały przedstawione w tym tomie.¹ W seminarium wzięli udział badacze z Polski i z zagranicy, reprezentujący różne dziedziny wiedzy. Temat dobrze ujmuje cytat z *Papirer* Kierkegaarda: „A jednak nie mogę powiedzieć ‘ja’ ” i on

---

¹ Wyjątek stanowią teksty Wiesława Gromczyńskiego i Antoniego Szweda, które zostały dołączone później [przyp. red.].

też stał się tytułem seminarium. Duński filozof zaznaczył w tych słowach zarówno niechęć do nadużywania autorskiego autorytetu jak i wręcz nieumiejętność występowania *ex cathedra* – jak to czynią ci, którzy sądzą, że głoszą niezienne, odwieczne prawdy. Głównym tematem seminarium było właśnie pytanie o status Kierkegaarda-autora i o relacje zachodzące między autorem i tekstem. Na tym też przede wszystkim skupiły się referaty analizujące problem pseudonimów w dziełach Kierkegaarda.

Seminarium spełniło dwie funkcje. Po pierwsze pozwoliło ono spotkać się polskim badaczom i tłumaczom Kierkegaarda. Umożliwiło przedstawienie różnych wyobrażeń o duńskim filozofie i pozwoliło przedyskutować kierunki przyszłych badań. Uczestnictwo zaś w seminarium badaczy na codzień nie zajmujących się Kierkegaardem odsłoniło nowe konteksty badań kierkegaardowskich. Po drugie, seminarium stało się aktywnym forum wymiany myśli między polskimi badaczami i gośćmi z zagranicy. Tym ostatnim, do których sam się zaliczam, umożliwiło zaznajomienie się z kształtem polskich badań nad Kierkegaardem oraz wymianę informacji o głównych kierunkach badań prowadzonych za granicą, przede wszystkim w Centrum Badań nad Sørenem Kierkegaardem (Søren Kierkegaard Forskiningscenteret) w Kopenhadze.¹

Seminarium było zorganizowane i sponsorowane przez Duński Instytut Kultury we współpracy z kopenhaskim Centrum. Duński Instytut Kultury posiada przedstawicielstwa w całej Europie. Jego celem jest przybliżenie Europejczykom kultury duńskiej. Warszawskie seminarium było drugim spotkaniem zorganizowanym przez panią Aldonę Schiffmann, dyrektorkę tej instytucji w Polsce. To dzięki jej inicjatywie i energii seminarium zakończyło się pełnym sukcesem.

Centrum Badań nad Sørenem Kierkegaardem w Kopenhadze zachęczone warszawskim sukcesem będzie kontynuować współpracę z Duńskim Instytutem Kultury w celu organizowania następnych konferencji w tej części Europy. Z pewnością doprowadzi to do

---

¹ Szczegółowo działalność Centrum prezentuje jego dyrektor w pierwszym artykule tego tomu.

jeszcze ściślejszej współpracy, obejmującej wszystkie aspekty badań nad Kierkegaardem. Mamy nadzieję, że zbudowaliśmy pierwsze mosty prowadzące ku porozumieniu, by w przyszłości umożliwić – po raz pierwszy – prawdziwie międzynarodowy dialog badaczy Wschodu i Zachodu zainteresowanych wspaniałą myślą Kierkegaarda.

Jon Stewart
(Centrum Badań nad Sørenem Kierkegaardem, Kopenhaga)

przełożył Bronisław Świdorski
